॥ तैत्तिरीय संहिता॥

॥प्रथमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः॥

प्रजनंनं ज्योतिंरिग्नर्देवतांनां ज्योतिंर्विराद्धन्दंसां ज्योतिंर्विराड्वाचौंऽग्नौ सं तिष्ठते विराजम्मि सम्पंद्यते तस्मा- तज्योतिंरुच्यते द्वौ स्तोमौं प्रातःसवनं वहतो यथौं प्राणश्चापानश्च द्वौ मार्ध्यंदिन् सर्वनं यथा चक्षुंश्च श्रोत्रं च् द्वौ तृतीयसवनं यथा वाक्षं प्रतिष्ठा च पुरुषसम्मितो वा पृष यज्ञोऽस्थूंरिः॥१॥

यं कामं कामयंते तमेतेनाभ्यंश्जते सर्व्ड् ह्यस्थूंरिणाभ्यश्जते ऽग्निष्टोमेन वै प्रजापंतिः प्रजा अंसृजत् ता अंग्निष्टोमेनैव पर्यगृह्णात्तासाम्परिगृहीतानामश्वत्रोऽत्यंप्रवत् तस्यांनुहाय् रेत् आदंत्त् तद्गंदंभे न्यंमार्द्गस्माद्गदंभो द्विरेता अथो आहुर्वडंबायां न्यंमार्डिति तस्माद्वडंबा द्विरेता अथो आहुरोषंधीषु॥२॥

न्यंमार्डिति तस्मादोषंध्योऽनंभ्यक्ता रेभन्त्यथों आहुः

प्रजासु न्यंमार्डिति तस्माँद्यमौ जांयेते तस्मांदश्वत्रो न प्र जायत् आत्तंरेता हि तस्माँद्वर्हिष्यनंवक्रुप्तः सर्ववेदसे वां सहस्रे वावंक्रुप्तोऽति ह्यप्रंवत् य एवं विद्वानंग्निष्टोमेन् यजंते प्राजांताः प्रजा जनयंति परि प्रजांता गृह्णाति तस्मादाहुर्ज्येष्ठयुज्ञ इतिं॥३॥

प्रजापंतिर्वाव ज्येष्ठः स ह्यंतेनाग्रेऽयंजत प्रजापंतिरकामयत् प्र जांयेयेति स मृंख्वतिस्त्रवृतं निरंमिमीत् तमृग्नि-र्देवतान्वंसृज्यत गायत्री छन्दो रथंत्र सामं ब्राह्मणो मंनुष्यांणामृजः पंशूनान्तस्मात्ते मुख्यां मुख्तो ह्यसृंज्यन्तोरंसो बाहुभ्यां पश्चद्शं निरंमिमीत् तमिन्द्रों देवतान्वंसृज्यत त्रिष्टुप्छन्दों बृहत्॥४॥

सामं राज्ञन्यों मनुष्यांणामिवः पशूनान्तस्मात्ते वीर्यांवन्तो वीर्यां द्धासृंज्यन्त मध्यतः संप्तद्वशं निरंमिमीत् तं विश्वं देवा देवता अन्वंसृज्यन्त जगंती छन्दों वैरूपः साम् वैश्यों मनुष्यांणां गावः पशूनान्तस्मात्त आद्यां अन्नधाना- द्धासृंज्यन्त तस्माद्भ्याः सोऽन्येभ्यो भूयिष्ठा हि देवता अन्वसृंज्यन्त पत्त एंकवि शं निरंमिमीत् तमंनुष्टुप्छन्दः [5[] अन्वंसृज्यत वैराज॰ सामं शूद्रो मंनुष्यांणामश्वः पशूनान्तस्मात्तौ भूंतसंऋामिणावश्वंश्च शूद्रश्च तस्मांच्छूद्रो यज्ञेऽनंवक्लृप्तो न हि देवता अन्वसृंज्यत तस्मात्पादावुपं जीवतः पत्तो ह्यसृंज्येतां प्राणा वै त्रिवृदंर्धमासाः पंश्चद्रशः प्रजापंतिः सप्तद्शस्त्रयं इमे लोका असावांदित्य एंकवि॰्श एतस्मिन्वा एते श्रिता एतस्मिन्प्रतिंष्ठिता य एवं वेदैतस्मिन्नेव श्रंयत एतस्मिन्प्रतिं तिष्ठति॥६॥

अस्थृंरिरोषंधीषु ज्येष्ठयुज्ञ इतिं बृहदंनुष्टुप्छन्दः प्रतिष्ठिता नवं च॥१॥॥———[१]

प्रातःस्वने वै गांयत्रेण छन्दंसा त्रिवृते स्तोमांय ज्योतिर्दधंदेति त्रिवृतां ब्रह्मवर्चसेनं पश्चद्शाय ज्योतिर्दधंदेति पश्चद्शेनौजंसा वीर्येण सप्तद्शाय ज्योतिर्दधंदेति सप्तद्शेनं प्राजापत्येनं प्रजनंनेनैकविश्शाय ज्योतिर्दधंदेति स्तोमं पृव तथ्स्तोमांय ज्योतिर्दधंदेत्यथो स्तोमं पृव स्तोमंम्भि प्र णंयति यावन्तो वै स्तोमास्तावन्तः कामास्तावन्तो लोकास्तावन्ति ज्योतीश्च्येतावत पृव स्तोमांनेतावंतः कामानेतावंतो लोकानेतावन्ति ज्योतीश्च्यवं रुन्द्रे॥७॥

तार्वन्तो लोकास्त्रयोदश च॥२॥॥———[२]

ब्रह्मवादिनों वदन्ति स त्वै यंजेत् योंऽग्निष्टोमेन् यजमानोऽथ् सर्वस्तोमेन् यजेतेति यस्यं त्रिवृतंमन्तर्यन्तिं प्राणा॰स्तस्यान्तर्यन्ति प्राणेषु मेऽप्यंसदिति खलु वै यज्ञेन् यजमानो यजते यस्यं पश्चद्शमंन्त्र्यन्तिं वीर्यं तस्यान्तर्यन्ति वीर्यं मेऽप्यंसदिति खलु वै यज्ञेन् यजमानो यजते यस्यं सप्तदशमंन्तर्यन्तिं॥८॥

प्रजां तस्यान्तर्यन्ति प्रजायाम्मेऽप्यंस्दिति खलु वै यज्ञेन यजंमानो यजते यस्यैंकविश्शमंन्तर्यन्तिं प्रतिष्ठां तस्यान्तर्यन्ति प्रतिष्ठायाम्मेऽप्यंस्दिति खलु वै यज्ञेन् यजंमानो यजते यस्यं त्रिण्वमंन्तर्यन्त्यृत्श्श्च तस्यं नक्षत्रियां च विराजंमन्तर्यन्त्यृतुषु मेऽप्यंसन्नक्षत्रियांयां च विराजीतिं॥९॥

खलु वै युज्ञेन यजमानो यजते यस्यं त्रयिश्विष्शमंन्त्रयिन्तं देवतास्तस्यान्तर्यन्ति देवतांसु मेऽप्यंसदिति खलु वै युज्ञेन यजमानो यजते यो वै स्तोमानामव्मम्पर्मतां गच्छंन्तं वेदं पर्मतांमेव गंच्छति त्रिवृद्वै स्तोमानामव्म- श्चिवृत्पर्मो य एवं वेदं परमतांमेव गंच्छति॥१०॥

स्मद्दशमंन्त्र्यन्ति विराजीति चतुंश्रत्वारि श्रिष्ठाणाः ———[३] अङ्गिरसो वै स्त्रमांसत् ते सुंवर्गं लोकमांयन्तेषा १ हिवष्मा १ श्व हिवष्कृ चांहीयेतान्तावंकामयेता १ सुवर्गं लोकमिंयावेति तावेतं द्विरात्रमंपश्यतान्तमाहंरतान्तेनांयजेतान्त वै तौ सुंवर्गं लोकमेतां य एवं विद्वान्द्विरात्रेण यजंते सुवर्गमेव लोकमेति तावेताम्पूर्वेणाऽहाऽगंच्छतामुत्तरेण॥११॥

अभिप्रवः पूर्वमहंभवित गतिरुत्तरं ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमः पूर्वमहंभवित तेज्ञस्तेनावं रुन्द्धे सर्वस्तोमोऽतिरात्र उत्तर्ष् सर्वस्याप्त्ये सर्वस्यावंरुद्धौ गायत्रम्पूर्वेह्न्थ्सामं भवित तेजो वै गांयत्री गांयत्री ब्रंह्मवर्चसन्तेजं एव ब्रंह्मवर्चस- मात्मन्थंते त्रैष्टुंभमुत्तंर ओजो वै वीर्यं त्रिष्टुगोजं एव वीर्यमात्मन्थंते रथंत्रम्पूर्वे॥१२॥

अह्न्थ्सामं भवतीयं वै रंथंत्रम्स्यामेव प्रतिं तिष्ठति बृहदुत्तरेऽसौ वै बृहद्मुष्यांमेव प्रतिं तिष्ठति तदांहुः क्वं जगती चानुष्टुप्वेति वैखान्सम्पूर्वेऽह्न्थ्सामे भवति तेन जगत्यै नैतिं षोड्रथ्यत्तरे तेनानुष्टुभो- ऽथांहुर्यथ्संमानैंऽ धमासे स्यातांमन्यत्रस्याह्नों वीर्यमनुं पद्येतेत्यंमावास्यांयाम्पूर्वमहंभंवत्युत्तंरस्मिन्नुत्तंरन्नानैवार्धमासयोग्नानांवीर्ये भवतो ह्विष्मंन्निधनम्पूर्वमहंभंवति हविष्कृन्निधनम्त्तंर्यप्रतिष्ठित्ये॥१३॥

उत्तरेण रथन्त्रस्पूर्वेऽन्वेकविश्यतिश्चारमा ——[४]
आपो वा इदमग्रें सलिलमांसीत्तस्मिन्य्रजापंतिर्वायुर्भूत्वाचंर्त इमामेपश्यत्तां वंराहो भूत्वाहंर्त्तां विश्वकर्मा भूत्वा

व्यंमाट्थ्साप्रंथत् सा पृंथिव्यंभवत्तत्पृंथिव्ये पृंथिवित्वन्तस्यांमश्रा स देवानंसृजत् वसूत्रुद्रानांदित्यान्ते देवाः प्रजापंतिमब्रुवन्प्र जांयामहा इति सौंऽब्रवीत्॥१४॥

यथाहं युष्मा १ स्तप्सासृक्ष्येवं तपंसि प्रजनंनिमच्छध्विमिति तेभ्योऽग्निमायतंनम्प्रायंच्छदेतेनायतंनेन श्राम्यतेति तें-ऽग्निनायतंनेनाश्राम्यन्ते संवथ्सर एकां गामंसृजन्त तां वसुंभ्यो रुद्रेभ्यं आदित्येभ्यः प्रायंच्छन्नेता १ रक्षध्विमिति तां वसंवो रुद्रा आंदित्या अंरक्षन्त सा वसुंभ्यो रुद्रेभ्यं

श्तानि त्रयंस्त्रि शतं चाथ सैव संहस्रतम्यंभवृत्ते देवाः

आदित्येभ्यः प्राजांयत त्रीणिं च॥१५॥

प्रजापंतिमब्रुवन्थ्सहस्रेण नो याज्येति सौंऽग्निष्टोमेन् वसूनयाजयत्त इमं लोकमंजयन्तचांददुः स उक्थ्येन रुद्रानयाजयत्तैंऽन्तरिक्षमजयन्तचांददुः सोंऽतिरात्रेणां-दित्यानयाजयत्तेंऽमुं लोकमंजयन्तचांददुस्तद्न्तरिक्षम्॥१६॥

व्यवैर्यत् तस्माँद्रुद्रा घातुंका अनायत्ना हि तस्मांदाहुः शिथिलं वे मंध्यममहंस्त्रिरात्रस्य वि हि तद्वैर्यतेति त्रेष्टुंभम्मध्यमस्याह् आज्यंम्भवति संयानांनि सूक्तानि शश्सित षोड्शिन शश्सित्यहो धृत्या अशिथिलम्भावाय तस्मांत्रिरात्रस्यांग्निष्टोम एव प्रथममहंः स्यादथोक्थ्योऽथांतिरात्र एषां लोकानां विधृंत्यै त्रीणित्रीणि श्तान्यंनूचीनाहमव्यंवच्छित्रानि ददाति॥१७॥

पुषां लोकानामनु संतंत्यै दशतं न विच्छिन्द्याद्विराजं नेद्विच्छिनदानीत्यथ् या संहस्रतम्यासीत्तस्यामिन्द्रंश्च विष्णुंश्च व्यायंच्छेता स् स इन्द्रोऽमन्यतानया वा इदं विष्णुंः सहस्रं वर्क्षत् इति तस्यांमकल्पेतां द्विभांग इन्द्रस्तृतीये विष्णुस्तद्वा एषाभ्यनूँच्यत उभा जिंग्यथुरिति तां वा एतामंच्छावाकः॥१८॥ पुव शर्स्त्यथ् या संहस्रत्मी सा होत्रे देयेति होतांरं वा अभ्यतिरिच्यते यदंतिरिच्यंते होतानांत्तस्यापयिता-थांहुरुन्नेत्रे देयेत्यतिरिक्ता वा एषा सहस्रस्यातिरिक्त उन्नेतर्त्विजामथांहुः सर्वेभ्यः सद्स्येभ्यो देयेत्यथांहुरुदाकृत्या सा वशं चरेदित्यथांहुर्ब्रह्मणे चाग्नीधे च देयेति॥१९॥

द्विभागम्ब्रह्मणे तृतीयम्ग्रीधं ऐन्द्रो वै ब्रह्मा वैष्ण्वों-ऽग्नीद्यथैव तावकंल्पेतामित्यथांहुर्या कंल्याणी बंहरूपा सा देयेत्यथांहुर्या द्विंरूपोभ्यतंएनी सा देयेति सहस्रंस्य परिगृहीत्यै तद्वा एतथ्सहस्रस्यायंन सहस्रं स्तोत्रीयाः सहस्रं दक्षिणाः सहस्रंसम्मितः सुवर्गो लोकः सुवर्गस्य लोकस्याभिजिंत्यै॥२०॥

अब्रवीच तद्नतिरक्षान्ददात्यच्छावाकश्च देयेति सप्तचंत्वारि शच ॥॥———[५]

सोमो वै सहस्रंमिवन्दत्तिमन्द्रोऽन्वंविन्दत्तौ युमो न्यागंच्छुत्तावंब्रवीदस्तु मेऽत्रापीत्यस्तु ही ३ इत्यंब्र्ता १ स यम एकंस्यां वीर्यम्पर्यपश्यिद्यं वा अस्य सहस्रंस्य वीर्यम्बिभूतीति तावंब्रवीदियम्ममास्त्वेतद्युवयोरिति तावंब्र्ता १ सर्वे वा एतदेतस्यां वीर्यम्॥२१॥ परिं पश्यामोऽ श्यामा हं रामहा इति तस्याम श्यामाहं रन्त तामप्स प्रावेशयन्थ्सोमायोदेहीति सा रोहिंणी पिङ्गलैकं हायनी रूपं कृत्वा त्रयंस्त्रिश्शता च त्रिभिश्चं श्तैः सहोदैत्तस्माद्रोहिंण्या पिङ्गलयैकं हायन्या सोमं क्रीणीयाद्य एवं विद्वात्रोहिंण्या पिङ्गलयैकं हायन्या सोमं क्रीणाति त्रयंस्त्रिश्शता चैवास्यं त्रिभिश्चं॥ २२॥

श्तैः सोमंः क्रीतो भंवित सुक्रीतेन यजते ताम्प्सु प्रावेशयित्रन्द्रांयोदेहीति सा रोहिंणी लक्ष्मणा पंष्ठौही वार्त्रघ्री रूपं कृत्वा त्रयंस्त्रिश्शता च त्रिभिश्चं श्तैः सहोदैत्तस्माद्रोहिंणीं लक्ष्मणाम्पंष्ठौहीं वार्त्रघ्रीं दद्याद्य एवं विद्वात्रोहिंणीं लक्ष्मणाम्पंष्ठौहीं वार्त्रघ्रीं ददांति त्रयंस्त्रिश्शचैवास्य त्रीणिं च श्तानि सा दत्ता॥२३॥

भ्वति ताम्प्सु प्रावेशयन् यमायोदेहीति सा जरंती मूर्खा तंज्जघन्या रूपं कृत्वा त्रयंस्त्रिश्शता च त्रिभिश्चं शतैः सहोदैत्तस्माज्जरंतीम्मूर्खां तंज्जघन्यामंनुस्तरंणीं कुर्वीत् य एवं विद्वाञ्जरंतीम्मूर्खां तंज्जघन्यामंनुस्तरंणीं कुरुते त्रयंस्त्रिश्शचैवास्य त्रीणि च शतानि सामुष्मिं ह्याँके भविति वागेव संहस्रतमी तस्मौत्॥२४॥

वरो देयः सा हि वरंः सहस्रंमस्य सा दत्ता भेवति तस्माद्वरो न प्रतिगृह्यः सा हि वरंः सहस्रंमस्य प्रतिगृहीत-भवतीयं वर् इति ब्रूयादथान्याम्ब्रूयादियम्ममेति तथांस्य तथ्सहस्रमप्रंतिगृहीतम्भवत्युभयतप्नी स्यात्तदांहुरन्यत- प्नी स्यांथ्सहस्रंम्परस्तादेतिमिति यैव वरंः॥२५॥

कुल्याणी रूपसंमृद्धा सा स्यात्सा हि वरः समृद्धौ तामुत्तरेणाग्नीप्रम्पर्याणीयाहवनीयस्यान्ते द्रोणकलुशमव प्रापयेदा जिघ्न कुलशंम्मह्युरुधारा पर्यस्वत्या त्वां विश्वन्त्विन्दंवः समुद्रमिव सिन्धंवः सा मां सहस्र आ भंज प्रजयां पश्चिः सह पुनुमां विशताद्वियिरितिं प्रजयैवैनंम्पशुभी रय्या सम्॥२६॥

अर्ध्यति प्रजावाँन्पशुमात्रयिमान्भविति य एवं वेद तयां सहाग्नींध्रम्परेत्यं पुरस्तांत्प्रतीच्यां तिष्ठंन्त्यां जुहुयादुभा जिंग्यथुर्न परां जयेथे न परां जिग्ये कत्रश्चनैनों। इन्द्रंश्च विष्णो यदपंस्पृधेथां त्रेधा सहस्रं वि तदैरयेथामितिं त्रेधाविभक्तं वै त्रिंरात्रे सहस्रं साहस्रीमेवैनांं करोति सहस्रंस्यैवैनाम्मात्राम्॥२७॥

करोति रूपाणि जुहोति रूपैरेवैना समर्धयित तस्यां उपोत्थाय कर्णमा जंपेदिडे रन्तेऽदिते सरस्वित प्रिये प्रेयंसि मिंह विश्रंत्येतानि ते अघ्निये नामानि सुकृतंं मा देवेषुं ब्रुतादिति देवेभ्यं एवैनमा वेदयत्यन्वेनं देवा बुध्यन्ते॥२८॥

पुतदेतस्यां वीर्यमस्य त्रिभिश्चं दत्ता संहस्रतमी तस्मदिव वरः सम्मात्रामेकात्रचंत्वारिष्शाचं॥६॥॥[६ सहस्रतम्यां वे यजमानः सुवर्गं लोकमेति सैन ए सुवर्गं

सहस्रतम्या व यजमानः सुवृगं लाकमात् सनः सुवृगं लोकं गमयति सा मां सुवृगं लोकं गमयेत्याह सुवृगमेवेनं लोकं गमयति सा मा ज्योतिष्मन्तं लोकं गमयेत्याह ज्योतिष्मन्तमेवेनं लोकं गमयति सा मा सर्वान्युण्यां-ह्याँकान्गमयेत्याह सर्वानेवेनम्युण्यांह्याँकान्गमयति सा॥२९॥

ज्यातिष्मन्तम्वन लोक गमयति सा मा सवान्युण्या-ह्याँकान्गंम्येत्यांह् सर्वानेवैनम्पुण्यां ह्याँकान्गंमयति सा॥२९॥ मा प्रतिष्ठां गंमय प्रज्ञयां पृश्निः सह पुनुर्मा विशताद्रियिरितिं प्रज्ञयेवैनम्पृश्निं र्य्यां प्रति ष्ठापयति प्रजावान्पशुमात्रंयिमान्भवति य पृवं वेद तामुग्नीधे वा ब्रह्मणे वा होत्रे वोद्गात्रे वाध्वर्यवे वा दद्यात्सहस्रंमस्य सा दत्ता भवति सहस्रंमस्य प्रतिगृहीतम्भवति यस्तामविद्वान्॥३०॥ प्रतिगृह्णाति तां प्रतिं गृह्णीयादेकांसि न सहस्रमेकां त्वा भूतां प्रतिं गृह्णामि न सहस्रमेकां मा भूता विंश मा सहस्रमित्येकांमेवैनां भूतां प्रतिं गृह्णाति न सहस्रं य एवं वेदं स्योनासिं सुषदां सुशेवां स्योना मा विंश सुषदा मा विंश सुशेवा मा विंश॥३१॥

इत्यांह स्योनैवैन स्पुषदां सुशेवां भूता विंशति नैन स् हिनस्ति ब्रह्मवादिनों वदन्ति सहस्रं सहस्रतम्यन्वेती ३ संहस्रतमी स्पहस्रा ३ मिति यत्प्राचीं मुथ्मुजेथ्सहस्र स् सहस्रतम्यन्वियात्तथ्सहस्रं मप्रज्ञात्र स्पुवर्गं लोकं न प्र जानीयात्प्रतीचीमुथ्मुजिति ता सहस्रमन् पूर्यावर्तते सा प्रंजानती स्वां लोकमेति यजमानम्भ्युथ्मुजिति क्षिप्रे सहस्रम्प्र जांयत उत्तमा नीयते प्रथमा देवान्गंच्छिति॥३२॥

लोकान्गंमयति साविद्वान्थ्सुशेवा माविंश यजमान्न्द्वादंश च॥७॥॥———[७]

अत्रिरददादौर्वाय प्रजाम्पुत्रकांमाय स रिरिचानोऽमन्यत् निर्वीर्यः शिथिलो यातयांमा स एतं चंतूरात्रमंपश्यत् तमाहंर्त्तेनांयजत् ततो वै तस्यं चत्वारो वीरा आजांयन्त् सुहोता सूँद्राता स्वध्वर्युः सुसंभेयो य एवं विद्वारश्चंतूरात्रेण यजंत आस्यं चत्वारो वीरा जांयन्ते सुहोता सूँद्राता स्वंध्वर्युः सुसंभेयो ये चंतुर्वि १ शाः पवंमाना ब्रह्मवर्च्सं तत्॥ ३३॥

य उद्यन्तः स्तोमाः श्रीः सात्रिई श्रुद्धादेवं यजमानं चत्वारि वीर्याणि नोपानम्नतेजं इन्द्रियम्ब्रह्मवर्चसम्न्नाद्यक्ष प्राक्ष्यतुरश्चतुष्टोमान्थ्योमानपश्यत्तानाहंर्त्तैरयजत् तेजं एव प्रथमेनावांरुन्द्धेन्द्रियं द्वितीयेन ब्रह्मवर्चसं तृतीयेनान्नाद्यं चतुर्थेन् य एवं विद्वाक्ष्यतुरश्चतुष्टोमान्थ्योमानाहरति तैर्यजते तेजं एव प्रथमेनावं रुन्द्ध इन्द्रियं द्वितीयेन ब्रह्मवर्चसं तृतीयेनान्नाद्यं चतुर्थेन् यामेवात्रिर्ऋद्धिमार्भोत्तामेव यजमान ऋभ्रोति॥३४॥

तत्तेजं पुवाष्टादंश च॥८॥॥———[८]

ज्मदंग्निः पृष्टिंकामश्चतूरात्रेणांयजत् स एतान्योषा रं अपुष्यत्तस्मांत्पितृतौ जामदिग्नियौ न सं जांनाते एतानेव पोषांन्पुष्यिति य एवं विद्वा रक्षंतूरात्रेण यजते पुरोडाशिन्यं उपसदो भवन्ति पृशवो वै पुरोडाशः पृशूनेवावं रुन्द्धेऽत्रं वै पुरोडाशोऽत्रंमेवावं रुन्द्धेऽन्नादः पंशुमान्नंवित् य एवं विद्वा रक्षंतूरात्रेण यजते॥ ३५॥ ज्मदंग्निर्ष्टाचंत्वारि १ शत्॥ ९॥ ॥ 🕳

[3]

संवथ्सरो वा इदमेकं आसीत्सोंऽकामयत्त्र्न्थ्संजेयेति स एतम्पंश्चरात्रमंपश्यत्तमाहंर्त्तेनायजत् ततो वै स ऋतूनंसृजत् य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजंते प्रैव जायते त ऋतवंः सृष्टा न व्यावंतन्त त एतम्पंश्चरात्रमंपश्यन् तमाहंर्न्तेनायजन्त ततो वै ते व्यावंतन्त॥३६॥

य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजंते वि पाप्मना भातृं व्येणा वर्तते सार्वसेनिः शौचेयोऽकामयत पशुमान्थ्स्यामिति स एतम्पंश्चरात्रमाहंर्त्तेनायजत् ततो वै स सहस्रं पृश्नग्राप्रोद्य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजंते प्र सहस्रं पृश्नाप्रोति बब्रः प्रावाहणिरकामयत वाचः प्रविदेता स्यामिति स एतम्पंश्चरात्रमा॥३७॥

अह्रतेनांयजत् ततो वै स वाचः प्रविद्ताभेवद्य एवं विद्वान्पंश्वरात्रेण यजंते प्रविद्तिव वाचो भेवत्यथों एनं वाचस्पतिरित्यांहुरनांप्तश्चतूरात्रोऽतिंरिक्तः षड्रात्रोऽथ वा एष संम्प्रति यज्ञो यत्पंश्वरात्रो य एवं विद्वान्पंश्वरात्रेण यजंते सम्प्रत्येव यज्ञेनं यजते पश्चरात्रो भेवति पश्च वा ऋतवंः संवथ्सरः॥३८॥

ऋतुष्वेव सं वथ्सरे प्रतिं तिष्ठत्यथो पश्चौक्षरा पृङ्किः पाङ्को यज्ञो यज्ञमेवावं रुन्द्धे त्रिवृदंग्निष्टोमो भंवति तेजं एवावं रुन्द्धे पश्चद्यो भंवतीन्द्रियमेवावं रुन्द्धे सप्तद्यो भंवत्यन्नाद्यस्यावंरुद्धा अथो प्रैव तेनं जायते पश्चविश्यौ-ऽग्निष्टोमो भंवति प्रजापंतरात्ये महाव्रतवांनन्नाद्यस्यावंरुद्धी विश्वजिथ्सर्वपृष्ठोऽतिरात्रो भंवति सर्वस्याभिजिंत्यै॥३९॥

ते व्यावंर्तन्त प्रविदता स्यामिति स एतम्प्रंश्चरात्रमा सं वथ्सरोऽभिजिंत्यै॥10॥॥•[१०]

देवस्यं त्वा सिवृतुः प्रस्वैऽिश्वनौर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्तौभ्यामा देद इमामंगृभ्णत्रश्ननामृतस्य पूर्व आयुंषि विदथेषु कृव्या। तयां देवाः सुतमा बंभूवुर्ऋतस्य सामैन्थ्सरमारपंन्ती। अभिधा असि भुवंनमिस यन्तासि धर्तासि सौऽिग्नं वैश्वान्र सप्त्रंथसं गच्छु स्वाहांकृतः पृथिव्यां यन्ता राड्यन्तासि यमंनो धर्तासि धरुणंः कृष्ये त्वा क्षेमाय त्वा रय्ये त्वा पोषाय त्वा पृथिव्ये त्वान्तिरक्षाय त्वा दिवे त्वां सते त्वासते त्वाद्यस्त्वौषंधीभ्यस्त्वा विश्वैभ्यस्त्वा भूतेभ्यः॥४०॥

धुरुणः प्रश्रविरशतिश्च॥11॥॥———[११]

विभूमात्रा प्रभूः पित्राश्वीऽसि हयोऽस्यत्योऽसि नरोऽस्यर्वासि सितंरिस वाज्यंसि वृषांसि नृमणां असि ययुर्नामांस्यादित्यानाम्पत्वान्विह्यग्नये स्वाहा स्वाहान्द्राग्निभ्याङ् स्वाहा प्रजापंतये स्वाहा विश्वीभ्यो देवेतांभ्य इह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहेह रमंतिः स्वाहा भूरंसि भुवे त्वा भव्याय त्वा भविष्यते त्वा विश्वीभ्यस्त्वा भूतेभ्यो देवां आशापाला एतं देवेभ्योऽश्वम्मेधांय प्रोक्षितं गोपायत॥४१॥

रन्तिः स्वाह्य द्वाविर्श्शतिश्च॥12॥॥———[१२]

आयंनाय स्वाहा प्रायंणाय स्वाहाँ द्वावाय स्वाहो द्वंताय स्वाहां शूकाराय स्वाहा शूकृंताय स्वाहा पर्णायिताय स्वाहा-ऽऽपर्लायिताय स्वाहाऽऽवल्गंते स्वाहां परावल्गंते स्वाहां-ऽऽयते स्वाहाँ प्रयते स्वाहा सर्वस्मै स्वाहाँ॥४२॥

आर्यनायोत्तरमापलांचिताय पिंड्वर्रशतिः॥13॥॥————[१३] अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा वायवे स्वाहापाम्मोदाय

स्वाहां सिवते स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहेन्द्रांय स्वाहा बृह्स्पतये

स्वाहां मित्राय स्वाहा वरुंणाय स्वाहा सर्वसमै स्वाहां॥ 43॥

पृथिव्ये स्वाहाऽन्तिरक्षाय स्वाहां दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहां चन्द्रमंसे स्वाहा नक्षंत्रभ्यः स्वाहा प्राच्ये दिशे स्वाहा दक्षिणाय दिशे स्वाहां प्रतीच्ये दिशे स्वाहोदींच्ये दिशे स्वाहोध्वीये दिशे स्वाहां दिग्भ्यः स्वाहांऽ- वान्तरिदशाभ्यः स्वाहा समाभ्यः स्वाहां शरद्धः स्वाहांऽहोरात्रभ्यः स्वाहांऽधमासेभ्यः स्वाहा मासेभ्यः स्वाहतुभ्यः स्वाहां संवथ्सराय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ 44॥

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहां सिवृत्रे स्वाहा सरंस्वत्यै स्वाहां पूष्णे स्वाहा बृह्स्पतंये स्वाहाऽपाम्मोदांय स्वाहां वायवे स्वाहां मित्राय स्वाहा वरुणाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ 45॥

_____[१६] पृथिव्यै स्वाहाऽन्तरिक्षाय स्वाहां दिवे स्वाहाऽग्नये स्वाहा सोमांय स्वाहा सूर्याय स्वाहां चन्द्रमंसे स्वाहाऽहे स्वाहा रात्रिये स्वाहर्जवे स्वाहां साधवे स्वाहां सुक्षित्ये स्वाहां क्षुधे स्वाहांऽऽशितिम्ने स्वाहा रोगांय स्वाहां हिमाय स्वाहां शीताय स्वाहांऽऽत्पाय स्वाहाऽरंण्याय स्वाहां सुवर्गाय स्वाहां लोकाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ 46॥

[છ

भुवों देवानां कर्मणापसर्तस्यं पृथ्यांसि वसुंभिर्देविभिर्देवतंया गायत्रेणं त्वा छन्दंसा युनज्मि वसन्तेनं त्वर्तुनां हृविषां दीक्षयामि रुद्रेभिर्देविभिर्देवतंया त्रैष्टुंभेन त्वा छन्दंसा युनज्मि ग्रीष्मेणं त्वर्तुनां हृविषां दीक्षयाम्यादित्येभिं- देविभिर्देवतंया जागंतेन त्वा छन्दंसा युनज्मि वर्षाभिंस्त्वर्तुनां हृविषां दीक्षयाम्यादित्येभिं- व्विभिर्देवतंया जागंतेन त्वा छन्दंसा युनज्मि वर्षाभिंस्त्वर्तुनां हृविषां दीक्षयाम् विश्वंभिर्देविभिर्देवत्यानुंष्टुभेन त्वा छन्दंसा युनज्मि॥४७॥

श्रारदाँ त्वर्तुनां ह्विषां दीक्षयाम्यिङ्गिरोभिर्देविभिर्देवत्या पाङ्केन त्वा छन्दंसा युनज्मि हेमन्तिशिश्राभ्यां त्वर्तुनां ह्विषां दीक्षयाम्याहं दीक्षामंरुहमृतस्य पत्नीं गायत्रेण छन्दंसा ब्रह्मणा चर्तर सत्येऽधार सत्यमृतेऽधाम्। महीमू षु सुत्रामांणिम्ह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहेह रमंतिः स्वाहा॥ ४८॥

र्डङ्काराय स्वाहेङ्कृताय स्वाहा ऋन्दंते स्वाहांऽवऋन्दंते स्वाहां प्रोथंते स्वाहां प्रप्रोथंते स्वाहां गृन्धाय स्वाहां प्राताय स्वाहां प्राणाय स्वाहां व्यानाय स्वाहांऽपानाय स्वाहां संदीयमानाय स्वाहां संदीयमानाय स्वाहां पलायिष्यमाणाय स्वाहा पलायिताय स्वाहां पलायिष्यमाणाय स्वाहा पलायिताय स्वाहां निवेक्ष्यते स्वाहां निविश्वमानाय स्वाहां निवश्वमानाय स्वाहां निवश्वमाय स्वाहां निवश्वमाय स्वाहां निवश्वमाय स्

आसिष्यते स्वाहाऽऽसीनाय स्वाहांऽऽसिताय स्वाहां निपथ्स्यते स्वाहां निपद्यमानाय स्वाहां निपंन्नाय स्वाहां शयिष्यते स्वाहां शयांनाय स्वाहां शयिताय स्वाहां सम्मीलिष्यते स्वाहां सम्मीलंते स्वाहा सम्मीलिताय स्वाहां स्वप्स्यते स्वाहां स्वपते स्वाहां सुप्ताय स्वाहां प्रभोथ्स्यते स्वाहां प्रबुध्यंमानाय स्वाहा प्रबुंद्धाय स्वाहां जागरिष्यते स्वाहा जाग्रंते स्वाहां जागरिताय स्वाहा शुश्रूंषमाणाय स्वाहां शृणवृते स्वाहां श्रुताय स्वाहां वीक्षिष्यते स्वाहां॥५०॥ वीक्षंमाणाय स्वाहा वीक्षिताय स्वाहां स॰हास्युते स्वाहां सुञ्जिहांनाय स्वाहोजिहांनाय स्वाहां विवर्ध्स्यते स्वाहां विवर्तमानाय स्वाहा विवृत्ताय स्वाहौत्थास्यते स्वाहोत्तिष्ठंते स्वाहोत्थिंताय स्वाहां विधविष्यते स्वाहां विधून्वानाय स्वाहा विधूताय स्वाहों त्क्र १ स्यते स्वाहो त्क्रामंते स्वाहोत्क्रौन्ताय स्वाहां चंक्रमिष्यते स्वाहां चंक्रम्यमाणाय स्वाहां चंक्रमिताय स्वाहां कण्ड्यिष्यते स्वाहां कण्ड्यमानाय स्वाहां कण्डूयिताय स्वाहां निकषिष्यते स्वाहां निकर्षमाणाय स्वाहा निकंषिताय स्वाहा यदत्ति तस्मै स्वाहा यत्पिबंति तस्मै स्वाहा यन्मेहंति तस्मै स्वाहा यच्छकृंत्क्रोति तस्मै स्वाहा रेतंसे स्वाहाँ प्रजाभ्यः स्वाहाँ प्रजनेनाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहाँ॥५१॥

अग्नये स्वाहां वायवे स्वाहा सूर्यांय स्वाहुर्तमंस्यृतस्यर्तमंसि सत्यमंसि सत्यस्यं सत्यमंस्यृतस्य पन्थां असि देवानां छायामृतस्य नाम् तथ्सत्यं यत्त्वं प्रजापंतिरस्यधि प्रथमः प्रश्नः 21

यदंस्मिन्वाजिनींव शुभः स्पर्धन्ते दिवः सूर्येण विशोऽपो वृंणानः पंवते कृव्यन्पशुं न गोपा इर्यः परिज्मा॥ 52॥

-[२०]

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

 ${\sf GitHub: \ http://stotrasamhita.github.io \ | \ http://github.com/stotrasamhita}$

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/